

Kompetanse

**på globalt
samarbeid**

Competence in Global Co-operation
Compétence en Coopération Globale

www.sik.no

EVALUERING AV STRØMMESTIFTELSENS ACT NOW PROGRAM

Sigurd Haus
Øystein Lund Johannesen
Heidi Holt Zachariassen

SIK-rapport 2005:1

Senter for interkulturell kommunikasjon

Centre for Intercultural Communication

Centre pour la Communication Interculturelle

**EVALUERING AV STRØMMESTIFTELSENS
ACT NOW PROGRAM**

**Sigurd Haus
Øystein Lund Johannesen
Heidi Holt Zachariassen**

SIK-rapport 2005:1

Senter for Interkulturell Kommunikasjon

Misjonsv. 34, 4024 Stavanger, Norway

Phone (+47) 51 51 62 74 Fax (+47) 51 51 62 72

Homepage: <http://www.sik.no>

ISBN: 82-7721-094-9	Title: Evaluering av Strømmestiftelsens Act Now Program
ISSN: 1500-1474	Authors: Sigurd Haus, Øystein Lund Johannesen, Heidi Holt Zachariassen
Project number: 4093	Editor: Centre for Intercultural Communication
Completion date: 1.2.2005	Publisher: Misjonshøgskolens forlag

Abstract:

Title: Evaluation of the Strømme Foundation's Act Now Program.

Act Now is a one year program for youths consisting of a six weeks preparation phase, seven months stationed abroad and a four weeks debriefing course. During the seven months abroad they work with one of the many partners of the Strømme Foundation in Asia, Africa or South-America. The goals for the program is described by the three Norwegian words; Tilføre, tilføres, tilbakeføre. This means that during the year as Act Now delegates, the participants should *contribute* (tilføre) in the work the partner is engaged in, they should *learn* (tilføres) about development, poverty and how to adapt to a new culture. In addition, the new knowledge and insights should be *returned* (tilbakeføres) to Norway to be shared with people there as a tool to better understand other cultures, poverty and how development assistance is carried out and what results it gives. In the evaluation former participants are interviewed. We have also collected information from family, friends and colleges. The results show that the participants are very satisfied with their stay. They have learned a lot and brought relevant knowledge back to the Norwegian society. Many of the participants feel, however, that they did not contribute very much during their stay abroad.

Extended English summary is included in the report.

Key words : Development, exchange programs, youth, culture shock, re-entry, communication

Innhold

Innhold	3
Forord.....	4
Innledning	5
Gjennomføring og metode	6
Resultater	7
Forberedelse.....	7
Oppholdet.....	7
Vårkurset.....	9
Komme hjem.....	10
Deltakernes hovedinntrykk.....	10
Hva har dere lært?.....	11
Formidling.....	13
Formell formidling.....	13
Uformell formidling.....	15
Planer videre, konsekvenser	18
Drøfting.....	19
Tiltaksdrøfting.....	21
Evaluation of the Strømme Foundation's exchange program "Act Now"-a summary	22
Introduction.....	22
Act Now - step by step.....	22
Conclusions.....	25
Enclosed: Evaluation of Stromme Foundation Exchange program Act Now	26
Vedlegg: Evaluering av Strømmestiftelsens utvekslingsprogram Act Now	28
Vedlegg: Intervjuguide Tidligere Act-Now-deltagere.....	30

Forord

I evalueringen av Strømmestiftelsens utvekslingsprogram for ungdom, Act Now, har vi intervjuet mange ungdommer, og også fått tilbakemeldinger fra deres omgivelser om hva de formidler etter utenlandsoppholdet. Vi vil gjerne takke for svært stor villighet til å stille opp i undersøkelsen og for de erfaringer og insiktsfulle refleksjoner vi har fått ta del i. Vi vil også takke for et godt og nært samarbeid med ledelsen for Act Now i gjennomføringen av undersøkelsen. Ledelsen for Act Now har også lest gjennom et utkast til denne rapporten og gitt noen kommentarer til enkelte uklare punkt. Det har vært nyttig. Men det er selvsagt forfatterne som er ansvarlige for innholdet og de eventuelle feil og mangler rapporten måtte inneholde.

I arbeidet med undersøkelsen er det Sigurd Haus og Øystein Lund Johannesen som har lagt opp undersøkelsen, gjennomført intervjuene og bearbeidet materialet. Sigurd Haus har i hovedsak stått for utarbeiding av rapporten. I bearbeiding og interne drøftinger av materialet har også Heidi Holt Zachariassen deltatt. Hun har også utformet engelsk summary.

Innledning

Act Now-programmet går over ett skoleår og består i hovedtrekk av et 6-ukers forberedelseskurs (høstkurset), ca 7 måneders utenlandspraksis og et 4-ukers avslutningskurs (vårkurset). I tillegg var det for siste kull (2003-2004) lagt opp til en strukturert informasjonsvirksomhet etter vårkurset.

Målsettingene for Act Now er beskrevet med stikkordene Tilføre-Tilføres-Tilbakeføre (se Strømmestiftelsens hjemmeside). Ut fra informasjonen på Strømmestiftelsens hjemmesider forsto vi det slik at sentrale delmål i programmet er ”å lære om utviklingsarbeid, kjenne en annen kultur på kroppen og komme på innsiden av menneskers virkelighet.” På denne måten ønsker en med programmet å ”prege folk” slik at de kan ”bidra til positive endringsprosesser” i sine omgivelser. Dette igjen fører til at de kan være med å realisere det som er programmets *overordna målsetting*: ...” å skape større forståelse for og kunnskap om fattigdom, dens årsaker og hvordan den kan bekjempes” i det norske samfunnet.

Evalueringsens hovedformål har vært ”å gi en vurdering av resultater (intenderte og uintenderte) i forhold til programmets overordnede målsettinger”. I vurderingen av resultatene vil vi bruke stikkordene tilføre-tilføres-tilbakeføre som vi har referert til ovenfor.

Evalueringsens bagrunn, formål og oppsett for gjennomføring ble etter en dialog med Strømmestiftelsen kortfattet beskrevet i en oppdragsbeskrivelse (28.04.04, utdrag vedlagt i norsk og engelsk versjon). Blant annet ut fra økonomiske vurderinger ble det besluttet at vi bare skulle forholde oss til norske deltakere, selv om en klart innså at det ville være fruktbart å også involvert partnerorganisasjonene i evalueringen.

Et viktig spørsmål i forhold til overordna målsetting ble hvorvidt studentene etter endt program kan sies å påvirke sine omgivelser i den retning man ønsker. Dette ble ett element i evalueringen. Vi ønsket å kartlegge hvordan omgivelsene oppfatter endringer hos personen og hvorvidt disse endringene påvirker omgivelsene. Det mest sentrale element i evalueringen var allikevel å kartlegge tidligere studenters erfaringer fra Act Now og hvilken betydning programmet har hatt for dem i tiden etter.

Gjennomføring og metode

Undersøkelsen ble avgrenset til de siste tre kullene, det vil si de som avsluttet våren 2002, våren 2003 og våren 2004. Dette ble gjort fordi programmet har endret karakter gjennom de senere år, og en så det som mest nyttig å få vite mest mulig om hvordan programmet fungerer slik det framstår i dag. Allikevel var det viktig å la undersøkelsen omfatte flere kull slik at ikke eventuelle spesielle forhold knyttet til et kull fikk dominere.

Undersøkelsen har stort sett vært gjennomført i tråd med oppsettet fra oppdragsbeskrivelsen. Vi startet med til sammen 6 gruppeintervjuer med til sammen 20 deltakere under vårkurset i 2004 forholdsvis kort tid etter at deltakerne var kommet tilbake fra utenlandsoppholdet. Vi hadde også høsten 2004 noen individuelle tilleggsintervjuer med 4 av disse deltakerne for å høre hvilke erfaringer de hadde fra tiden etter vårkurset..

Videre hadde vi til sammen 5 individuelle intervjuer med deltakere fra 01-02-kullet og 6 intervjuer med deltakere fra 02-03-kullet. Intervjuobjektene ble hovedsakelig valgt ut fra hvor de geografisk hører hjemme i Norge, Trøndelagsområdet og Sørlandet. Vi har antatt at dette har gitt et representativt utvalg. Når det gjelder hvilke land og verdensdeler de har vært i, ble det ut fra denne utvalgsmetoden en fin spredning. Vi har derfor hatt intervjuer med deltakere både fra Afrika, Sør-Amerika og Asia.

Fra 01-02-kullet intervjuet vi 4 jenter og 2 gutter: Hele kullet var på 14 jenter og 7 gutter. Fra 02-03-kullet intervjuet vi 2 jenter og 3 gutter. Her var hele kullet på 7 gutter og 15 jenter. Vi har funnet få forskjeller mellom guttene og jentene og mener derfor fordelingen kjønnsmessig ikke går ut over representativiteten.

Alle intervjuer kan kalles semistrukturerte. Vi hadde på forhånd satt opp en del tema vi mente det var viktig å få belyst, men intervjuene ble også påvirket av deltakernes fokus og refleksjoner. Vi oppnådde allikevel stort sett å være innom de tema som var satt opp slik at det også var mulig å gjøre sammenligninger og i noen grad også kvantifiseringer av svar. (Intervjuguide vedlagt)

Vi sendte også ut spørsmål til kjente av deltakerne for å få vite noe om hva de ble fortalt, hva de opplevde deltakeren hadde lært og om dette hadde ført til noe for deres egen del. Vi ønsket at hver deltaker hadde 4 personer som meldte tilbake til oss. Vi fikk inn til sammen svar fra 16 personer, det utgjør en svarprosent på ca 27. Det betyr at tolkningen av disse må ta høyde for den lave svarprosenten. Det vi imidlertid ser er at den informasjon deltakerne selv gir samstemmer svært godt med en informasjon vi får fra kjente. Det synes derfor som deltakernes egenpresentasjon i stor grad kan legges til grunn også når det gjelder hva og hvordan det formidles.

I tillegg til dette har vi gjennom tilgang til dokumenter, informasjon på internett, løpende samtaler med representant fra Strømmestiftelsen og deltakelse på deler av en seminarhelg for tidligere deltakere angående fortsatt engasjement, fått innblikk i programmets oppbygging og innhold.

Resultater

Resultatene presenteres først med en kort ”kronologisk ”gjennomgang dvs forberedelse, oppholdet ute og vårkurset. Deretter følger en presentasjon som er mer tematisk og som mer omhandler deltakernes *utbytte* av hele Act Now perioden. Denne delen går så over i en presentasjon av hva deltakerne *formidler* fra oppholdet. I resultatpresentasjonen vil vi bruke en del sitater fra intervjuene, dette gjøres dels for å få tydeligere fram en del hovedpoeng og dels for å skape en større nærhet til deltakernes opplevelser og refleksjoner.

Forberedelse

Deltakerene i Act Now programmet har noe ulike oppfatninger når det gjelder det forberedende høstkurset. De fleste synes i hovedsak å være fornøyde med opplegget. Noen er mindre fornøyd med forelesninger og flere problematiserer hvor mye eller helst hvor lite informasjon en får om den organisasjonen en skal være tilknyttet og de konkrete oppgaver en vil få der.

Fra kursledelsens side blir det opplyst at under høstkurset blir deltakerne orientert om at de vil bli tildelt tjenestested ut fra en helhetsvurdering av personlige kvalifikasjoner, språkkunnskaper, teamsammensetning og ønskelige kriterier fra tjenestestedene. De blir også informert om at det er den enkelte partner som sørger for opplæring og tildeler oppgaver etter sine behov og deltakernes ønsker. Noen stikkord som nevnes er feltundersøkelser – sosialt arbeid – vanskeligstilte barn– undervisning - mikrofinans – kontorarbeid ..

Oppholdet

Det er forholdsvis store forskjeller når det gjelder hvordan deltakerne blir *mottatt*. De fleste synes imidlertid mottagelsen de fikk når de kom ut fungerte greit og var

tilfredstillende. Enkelte opplevde de ble overlatt for mye til seg selv den første eller de første dagene.

Oppgavene deltakerne får under oppholdet varierer svært mye. Dels har de ulike karakterer og dels er det svært ulikt hvorvidt det er tilrettelagte oppgaver å gå inn i. Det varierer også mye hvilken oppfølging deltakerne får.

I hovedsak kan en dele oppgavene i to. Noen arbeider i institusjoner, som oftest barnehjem. Av disse arbeider noen flere steder, en eller flere dager i uken på hvert sted, mens andre arbeider på samme sted hele tiden. Denne gruppen føler i stor grad de får bidratt med noe der de er.

Det har vært utrolig godt å få brukt seg selv i en slik sammenheng. Det har vært svært inspirerende å få oppleve å gi noe. (arbeidet på barnehjem)

For andre er det tenkt at deltakerne skal følge andre typer arbeid som Strømmestiftelsens lokale partner gjør. De arbeider med ulike typer utviklingsarbeid, hvor mikrofinans ofte er sentralt.

For denne siste gruppen er forholdene svært forskjellige. Noen blir værende ved et hovedkontor uten å ha særlig meningsfulle oppgaver. Andre igjen kommer til små filialer i distriktet og er gjerne i større grad med på de aktiviteter som partneren har. Men i denne gruppen er det svært mange som rapporterer at det i liten grad var oppgaver tilrettelagt for de, og mange sier også at de var frustrerte over dette.

Vi gjorde lite i starten. Vi var først rundt i 2-3 uker. Når vi hadde sett skulle vi velge daglig arbeid. Men det var lite vi kunne gjøre, og lite planlagt hva vi skulle gjøre. Det ble tilfeldig – en time arbeid her og der. Da blir du litt giddalaus. Vi tok dette opp, men det tok lang tid (4mnd)

Noen trodde de skulle bidra med å bygge noe. Men det ble det ikke. Jeg lærte av det sosiale og kulturelle. Jeg hadde ikke en arbeidsoppgave i løpet av hele året. Det var greit for meg.

Første halvår gikk bort i språkkurset. .. Etter hvert tok jeg egne initiativ.... Det ble litt lange dager. Jeg trente mye, leste mye. I perioder var det litt kjedelig.

Deltakerne har håndtert denne frustrasjonen på ulike måter. De fleste har tatt dette opp med Strømmestiftelsens partner. Her har en ofte hatt følelsen av at partneren ikke visste hvorfor de var der og en var også litt tilbakeholden med å mase ettersom en så hvor travelt folk hadde det. For en del førte dette til at en flyttet til andre steder eller filialer, noen ganger til det bedre, andre ganger uten at det bedret situasjonen. For andre førte det at det ikke var tilrettelagte oppgaver å gå inn i, til en søking etter oppgaver i nabolaget. Flere fikk seg på den måten oppgaver som lærere i skolen, noen

gjorde en undersøkelse, noen et bokprosjekt og så videre. Andre igjen avfant seg mer med situasjonen og brukte tiden til andre ting. Det kunne være alt fra å drikke te i te-teltet og diskutere politikk, reising, lesing osv.

De aller fleste bodde (og arbeidet) sammen to og to av samme kjønn. Dette er en fornøyd med. Enkelte som har bodd og arbeidet alene i perioder melder at dette gjorde at de fikk enda lettere kontakt med andre.

Bosituasjonen var også svært forskjellig. Noen bodde i familier (og ble passet på som en datter i familien). Andre bodde for seg selv, mens flere bodde i pensjonater eller hybler knyttet til den organisasjonen en arbeidet i.

Midtveis i oppholdet deltok deltakerne på et seminar ledet av Strømmestiftelsen i Norge hvor deltakere fra samme land eller område ble samlet for å drøfte erfaringer så langt. Dette seminaret er en fornøyd med.

Flere rapporterer at de fikk en spesiell status som utlendinger i lokalsamfunnet. Særlig barna gav de ofte mye åpenlys oppmerksomhet og de følte mange tok kontakt og ville ha de som venner fordi de var utlendinger (og dermed også rike). Denne oppmerksomheten ble ofte opplevd som en belastning.

Møtet med fattigdom ble en sterk opplevelse for deltakerne. De rapporterer at de nå har levd *med* folk som er fattige og ser fattigdom på en ny måte.

Det er få klare kjønnsforskjeller i materialet. Dersom en bodde i en familie har nok jentene hatt mindre frihet enn guttene. Noen av jentene har opplevd dette som problematisk, men en har også sett verdien av å få den erfaringen som nettopp dette har gitt.

Det er også få forskjeller mellom verdensdeler når det gjelder hvordan deltakerne beskriver oppholdet og de utfordringer det har medført. Skillet synes som før sagt heller å gå på hvilke typer oppgaver en får.

Vårkurset

I vurderingen av vårkurset skiller kullene seg noe. Deltakere i 2002 er stort sett fornøyd med kurset, mens det er mange som er mer misfornøyd med vårkuset i 2003. Det en er misfornøyd med i 2003 er at en opplevde at det var for lite tid til å snakke om og reflektere over det en hadde gjort og opplevd under oppholdet ute.

Jeg syntes ikke delen etter hjemkomst var bra. Den var altfor teoretisk og det ble for lite prating om de vi hadde opplevd. Det var for eksempel ikke lagt opp til at vi skulle snakke med lærerne om det vi hadde opplevd. (Deltaker 02-03)

Dette ble ikke opplevd slik i 2002 og 2004.

Komme hjem

For mange ble det en stor overgang å komme hjem.

Det vanskeligste med det å komme hjem var følelsen av meningsløshet. Denne burde nok vært håndtert i kurset også, eller tatt opp mer grundig. Særlig kan dette være et problem for oss realister – kontrasten å skulle gå tilbake til tørre tall og formler etter å ha vært med på noe så umiddelbart meningsfullt

Det var kjemperart å komme tilbake til Norge – særlig å se all maten på bordet hjemme. Så var det en voldsom overgang fra senteret/mødre hjemmet til Oslo og Blindern. Fra å være i sentrum til å bli svært anonym, en av mange tusen. Det gav meg jo en tomhetsfølelse. Jeg savner fortsatt følelsen av å få brukt meg selv

Reaksjon på det materielle. Jeg gikk inn i gamle mønstre, jeg hoppet rett inn i livet. Jobbet i bank, så forbruket til folk.

Deltakernes hovedinntrykk

Et entydig resultat i denne undersøkelsen er at deltakerne er svært fornøyd med dette året i Act Now programmet. De sier at dette året har betydd svært mye for de. Det er verdt å merke seg at dette også gjelder de som har vært frustrert på grunn av få oppgaver og liten oppfølging.

Når jeg ser oppholdet under ett, ser jeg bare de positive tingene. Men det var mye mer positivt enn negativt. Jeg er glad for at jeg fikk sjansen til å reise.

Den beste og viktigste opplevelsen var å oppleve et land fra innsiden. Ikke bare se det fra turistens synsvinkel, men bli kjent med lokalbefolkningen, familier og enkeltpersoner og å oppleve vennligheten og gjestfriheten.

Jeg er hundre prosent fornøyd med oppholdet. Jeg fikk det jeg ville av utfordringer og litt til.

Jeg er veldig fornøyd.....Det er vanskelig nå å svare på hva jeg gjorde under utenlandsoppholdet.....Det ble ikke helt det jeg hadde tenkt. Jeg burde hatt noen som kunne fulgt opp. Mer faglig.... Jeg føler det negative har i sum blitt positivt. Jeg er veldig fornøyd, dette er det beste året jeg har hatt. Aldri vært så glad eller så sint noen gang.

Jeg har bare gode minner. Så å si bare gode minner. Men jeg ser at det lå et ennå større potensiale.

Oppsummering: Et veldig bra år!

Hva har dere lært?

Ettersom *fattigdomsbekjempelse* er sentralt i Strømmestiftelsens virksomhet og også i Act Now programmet spurte vi spesifikt hvordan de forstår årsakene til fattigdom. Noen sitater kan belyse dette:

Har fått et nytt syn på fattigdommen. Trodde at fattigdommen ville oppleves veldig påtrengende, omtrent som i Peru. Men det gjorde den ikke. Opplevde for eksempel jo at husene her ser ut omtrent som husene til middelklassen i Peru.

Fattigdom er noe komplisert. Har forstått noe om fattigdommens onde sirkel. Dette med muligheten for å komme seg opp fra / ut av fattigdommen. De mangler utdanning som de trenger for å komme seg opp, men utdanning får de ikke fordi de er fattige.

Urettferdig fordeling – Vi så de store forskjellene

Jeg har blitt mindre naiv. Det er i grunnen svært synd på dem og det er et hardt og vanskelig liv de lever. Det er et stort moralsk forfall. De er ikke lykkelige som fattige. De har lite og ingen penger/økonomiske ressurser. Dermed har de dårlig tid og lite overskudd. Dette går ute over barneoppdragelsen og de unge har ofte fått med seg dårlige verdier. Dette er jo en lærdom jeg har gjort meg.

Materiell fattigdom kommer av mangel på skolegang..., politisk styre og korrupsjon.

Vet ikke om jeg kan svare. De som har noe utnytter de som ikke har. Urbefolkning blir utestengt.

Veldig sammensatt hvorfor mange er så fattige. Det er ikke den driven som i den vestlige verden. Korrupsjon rir også landet jeg var i som en mare.

Erfaring fra Strømmestiftelsen. Fattige elever får hjelp. Jeg ble positivt overrasket.

Utdanning er viktig for å bekjempe fattigdommen. Viktig at utdanna blir i landet

Videre spurte vi mer *generelt* hva de har lært gjennom dette året. Vi velger her å ta med en noe lang sitatliste for å vise helt konkret hva en sitter igjen med. I tråd med de ulike arbeidssituasjonene en har hatt har noen mest lært å kjenne enkeltpersoner og deres situasjon.

Det viktigste jeg har lært er om gatebarn. Jeg har lært masse om gatebarn. Hvordan de lever og hva vi kan gjøre for dem.

Andre har lært mer om utvikling av lokalsamfunn og hvordan bistandssystemet fungerer.

Du lærer hvordan Strømmestiftelsen jobber. Og hvordan de jobber med Strømmestiftelsen. Vi jobbet med Hjertevenn-prosjekt. Jeg var overrasket over at de rette fikk pengene. Vi hadde hørt at mye gikk til adm.

Det viktigste jeg lærte handlet om det å drive bistand. Det er ikke alltid bare å pøse på med penger. Det har vært lærerikt å se at ting fungerer. Vi var på en workshop med Strømmestiftelsen i en landsby hvor de virkelig har fått det til.

En konkret lærdom er at jeg i dag ikke gir penger til en hvilken som helst organisasjon som driver med bistand. En organisasjon hadde for eksempel gjort noe dill i en landsby vi var i. Helt meningsløst altså. Hva er poenget med å gjøre sånne ting? Jeg besøkte none Act Now'ere i India. Der hørte vi om noen som hadde distribuert et parti Discman til ungene. Problemet var bare at det ikke fantes penger til å skaffe cd'er.

Etter dette året har jeg blitt mer bevisst på og fått mer lyst til å gi til noe jeg tror på. Nå spør jeg dem som ringer eller stopper meg for å be om støtte hva de vet om prosjektene de "selger" og om de gir noe selv.

Flere har møtt og lært noe om korrupsjon.

Ellers er korrupsjonen noe vi har møtt og i noen grad måttet lære å forholde oss til. Da vi satt på immigrasjonskontoret tok jo alt utrolig lang tid. Hadde vi betalt ville vi fått passene med en gang, men det tenkte jeg jo ikke på da. Det var ingen som sa noe i den retning heller. Vi forstod senere at vi kunne ha fått ordnet alt mye kjappere med å betale.

Ellers var det helt vanlig å høre om at folk hadde kjøpt seg allslags attester og sertifikater. Man kunne kjøpe seg legelicens for eksempel og fotballtrener sertifikat (latter).

Det er også ganske entydig at deltakerne har lært mye på det personlige plan.

Du må ikke forvente at det skal være kult fra starten. For det er problemer. Du blir vant og i hvertfall etter en tid ser du at du har lært mye.

Jo mer tida går jo mer fornøyd blir jeg. Det var vanskelig i begynnelsen.

Jeg lærte å tilvenne meg til en ny kultur. Du blir tatt imot og integrert. Folk bryr seg, i motsetning til hva innvandrere i Norge opplever.

Du lærer å takle forskjellige situasjoner, for eksempel mye oppmerksomhet. Vi var representanter for Strømmestiftelsen, og kunne bli bedt om å si noe.

Jeg har også lært at ting tar tid. Det tar tid å sette seg inn i en annen kultur, å knekke kodene. Jeg har med meg at jeg har klart å tilpasse meg en kultur som er så forskjellig fra vår egen og har klart å bo i et land som er så forskjellig fra vårt eget i 7 måneder.

Det har vært en nyttig erfaring å ha med seg å ha vært på Sri Lanka. Å dra fra trygge lille Norge og se litt mer. Trondheim er ikke verdens navle, nemlig.

For meg er det nå mer sånn at "det er sånn det er her, det virker litt rart, men man må bare innfinne seg med det som er. Jeg vil alltid kunne knytte erfaringer her opp mot erfaringer fra Sri Lanka. Jeg syns nesten synd på dem som aldri har vært ute og som derfor ikke har noe å sammenligne sin hjemlige tilværelse mot.

Jeg har erfart å gi slipp på det trygge her hjemme.

Gikk fra idealist til realist. En kan ikke lage oppskriftsbok på utvikling.

Lært å reise, ta forholdsregler

Jeg oppdaget hvordan det var å ikke kunne noe om noe. Være hjelpeløs språklig. Jeg mistet selvtillit på fag.

Jeg lærte masse. Jeg kunne ikke forestille meg korrupsjon, manglende infrastruktur og lignende

Hvordan har du forandret deg?

Håper jeg har blitt mer rettferdig.

Ikke redd for å ta i et tak.

Blitt mer gavmild

Ikke alt er like viktig

Oppsummerende kan en si at deltakerne lærer mye om hvordan bistand kan og bør drives. De lærer også å forholde seg til ny kultur, de lærer om korrupsjon, de får et nytt perspektiv på hva som er viktig og uviktig og de lærer seg selv å kjenne og de utvikles som mennesker. I tillegg fremhever flere at de lærer seg språk, dette gjelder særlig de som lærer seg spansk.

Formidling

Som før nevnt har vi spurt deltakerne om hva de formidler og vi har også i noen grad fått tilgang til materiell som har vært brukt. I tillegg har vi spurt kjente av deltakerne hva som formidles til de. Vi kan dele opp formidlingen i formell og uformell formidling.

Formell formidling

Hva er det deltakerne selv meddeler oss at de formidler? Når det gjelder *formell formidling*, det å holde et innlegg, gjennomføre en skoletime, bli intervjuet i kirken, skrive i lokalavisen eller menighetsbladet, ble det for de første to kullenes i undersøkelsen (2002 og 2003) ikke lagt til rette for et systematisk opplegg. Flere av deltakerne på disse to kullene sier at dette har vært nevnt underveis, men at det ikke har vært fulgt opp fra Strømmestiftelsens side. Dette har vært savnet. De aller fleste deltakerne har allikevel deltatt i noen formidlingsaktiviteter, men for de flestes vedkommende har dette skjedd i svært begrenset grad. Det kan ha vært å presentere et opplegg i en skoleklasse, skrive i menighetsbladet eller bli intervjuet i kirken. Men noen få av deltagerne på disse to kullene har gjennomført mer omfattende

formidlingsopplegg. Et eksempel på et slikt opplegg er en større fotoutstilling som en av deltagerne på 2002-kullet laget og som har blitt vist flere steder.

For det *siste kullet* var strukturert formidling etter tilbakekomst lagt inn som en obligatorisk del. Det var lagt inn en del undervisning på høstkurset og vårkurset om formidling og hver deltaker skulle gjennomføre til sammen 25 formidlingsaktiviteter i etterkant av Act Now-året, så som timer i skolen, foredrag, artikler osv.

Vi intervjuet kun svært få fra dette kullet etter at disse formidlingsaktivitetene var avsluttet og kan derfor ikke gi et representativt bilde her, men vårt inntrykk er at deltakerne var fornøyd med opplegget og at det å formilde var noe de gjerne gjorde. Noen kom i gang allerede i løpet av vårkurset på Hald. Flere nevnte som viktig at Act Now-ene i større grad blir synlige og får formidlet noe tilbake til den regionen de reiste fra (Mandalsregionen). Noen dro til sitt hjemsted alene og gjennomførte sin formidlingsturné. En av deltagerne som ble intervjuet hadde hatt undervisning/informasjontimer ved barneskolen på hjemstedet, og jobbet parallelt med en fotoutstilling. Den hadde allerede blitt vist på biblioteket og i et kjøpesenter, men hun jobbet med den fremdeles og planla å få den vist også andre steder. Forholdsvis mange, ser det ut til, fra 2003/2004-kullet organiserte seg i grupper som tilbrakte 1 – 1½ uke sammen på en formidlingsturne et sted i Norge. De har da brukt tid hver for seg på sine respektive steder i løpet av året på å forberede sitt eget bidrag. Bidragene har så blitt satt sammen til et større program under vårsamlingen på Hald og så har man sammen reist til en av deltagerens hjemsted (fortrinnsvis) og presentert programmet for ulike forsamlinger. En av gruppene som bestod av fire jenter, besøkte 10 skoleklasser og SFO-er i løpet av en uke. De hadde laget et 2-timers program med powerpointpresentasjon, en videofilm og et lysbildeshow. Erfaringene var svært positive. De fikk svært gode tilbakemeldinger fra lærerne, god respons fra elevene og en positiv opplevelse av å gjøre noen nyttig.

Noen elever ble igjen og stilte masse spørsmål. "Dere er jo kjempekule", sa de. Det hjalp veldig at vi hadde "vært der". De spurte ellers mer om landet enn vi hadde trodd: hvordan vi hadde hatt det, hva vi hadde opplevd, om bildene vi hadde vist. Flere sa at de kunne tenke seg å reise ut selv.

En annen gruppe hadde mer blandede erfaringer.

Responsen var litt lunken, opplevde jeg, og det var jo litt demoraliserende. Men det kom da noen spørsmål fra 8-klassingene. Vi fikk mest respons på dette med møtet med en annen kultur og det antropologiske – litt morsomme anekdoter om dette at de gjør ting på andre måter enn oss og hvordan vi taklet dette. Dette med bistand var de mindre interessert i. Ble det for faktaorientert kanskje?

Ut fra intervjuene ser det ut til at det har vært til dels høy bevissthet under uteoppholdet omkring dette med et formidlingsoppdrag etter hjemkomst. Det har vært tematisert under infield-kurset og dette er noe som omtales positivt. Videre er inntrykket at mange har lagt ned en betydelig innsats i å dokumentere en typisk livshistorie, ta bilder fortløpende gjennom hele oppholdet og slik forberede en

presentasjon etter tilbakekomsten. Dette ser ut til å være medvirkende til at formidlingsprosjektet for de intervjuede har vært nyttig og lærerikt og om enn til tider et stressmoment.

Et mulig problem i forbindelse med denne mer formelle formidlingen er om den kan ha en tendens til i større grad enn den uformelle å falle inn i rådende stereotyper av oss og de andre. Mer konkretisert handler dette om vertskapslandene gjennom det som fortelles blir negativt presentert for å begrunne behovet for hjelp, og Strømmestiftelsen blir framstilt som de som virkelig kan (hjelp). Vi er oppmerksom på at dette blir tematisert under vårkurset. Undersøkelsen gir ikke nok grunnlag til å slå fast at dette er et problem ved Act Now, men vi synes vi ser at det fokus man har på for eksempel livshistorier lett kan medføre slike konsekvenser.

Uformell formidling

Som før sagt har vi spurt *venner, familie og studiekamerater* noen spørsmål angående hva som formidles. Nedenfor følger en oppsummering av svarene.

Spørsmål 1. Skriv ned to eller tre tema som du umiddelbart husker NN har formidlet eller fortalt fra utenlandsoppholdet. Hva var innholdet i formidlingen?

Det er relativt få svar som går igjen under spørsmål 1. Men flere nevner at deltakerne (som har arbeidet med barn) forteller fra arbeidet med og relasjonen til barna. De forteller om barna de har fått et forhold til, om problemer og livsglede, og om de forhold som skaper sosiale problemer.

Av andre tema som flere er inne på kan nevnes:

*Kulturforskjellene, fortelle om samfunnet, skikker og væremåter,
Om møte med andre kristne og møte med andre religioner
Fattigdommen, også som grell kontrast til den norske velstanden og om livsglede til tross for fattigdom.*

Andre tema som blir trukket fram av enkelte er:

*Jeg vil reise ut igjen
Ikke så opptatt av det materialistiske
Om det å være sønn i en vertsfamilie
Det nytter å drive bistand
Nyansert bilde av mikrofinas
Det å være ung jente i annen kultur
Kvinnesyn
Flott natur
Oppgavene deltakeren fikk i lokalt bistandsarbeid
Mer kunnskap, bedre kulturforståelse
Hvor utviklende det var å leve så tett på en annen person (deltaker)
Skam over å vise bilder fra (velstands-) Norge.*

Spørsmål 2. Opplever du at NN på noen måter er påvirket av året i Act Now programmet? Det kan være hva vedkommende er opptatt av eller selve væremåten. Beskriv det du synes å ha merket.

På dette spørsmålet er det noen tema som går igjen. Dette går først og fremst på økt kunnskap om og mer reflektert forhold til Nord-Sør problematikk og fattigdomsspørsmål generelt og til det landet de var i spesielt. Videre går det entydig på et økt engasjement og en økt interesse for å hjelpe eller bidra. I tillegg skriver noen at noen deltakere har blitt bedre til å takle frustrasjoner og se sine egne grenser.

Spørsmål 3: Har du, gjennom kontakten med NN under eller etter utenlandsoppholdet, lært noe, fått økt innsikt i eller økt engasjement for spørsmål knyttet til Nord-Sør problematikk eller fattigdomsbekjempelse. Beskriv.

Her er også svarene ganske sammenfallende. Alle rapporterer at de har fått mer innsikt og ofte et mer nyansert bilde enn det de hadde før, for eksempel "et mer nyansert og positivt bilde av Afrika" eller av mikrofinans; "det nytter". Enkelte sier også at de gjennom denne formidlingen selv har blitt mer kulturåpne, at den personlige erfaringen de har møtt har gjort noe med de. For en del har dette også ført til et økt engasjement, men dette varierer. En rapporterer at det har gitt utslag i månedlig støtte til Strømmestiftelsen.

Deltakerne selv rapporterer at de har formidlet til nær familie og til nære venner. Dette synes å gå igjen. Når det gjelder venner som ikke står en så nær merker de fort at det ikke er så aktuelt å fortelle så mye. De har ikke referanseramme til å forstå hva deltakerne snakker om.

Jeg skrev mye mail og mange av vennene mine fikk mail. Noen er interessert, noen er mindre interessert og går fortere lei når det blir for mye prat. Jeg har fått formidlet det jeg ville, i alle fall til mine beste venner.

Derfor har en gjerne en kortversjon en formidler.

Når det skal gå litt sånn fort og gæli – da blir det gjerne noe om at vi har sett bistand i praksis, at jeg har vært med en organisasjon som jobber blant folk ute på landsbygda og at jeg har bodd hos familier.

En egen gruppe er deltakerne som formidler til er medstudenter på u-landsretta studier. Her formidles det mye. Vi kommer tilbake til det.

Formidlingen til familie og nære venner spenner vidt. En egen gruppe her er de som har besøkt deltakeren i løpet av året ute. De har blitt svært engasjert i arbeidet til

deltakeren og forholdene til enkeltpersoner eller lokalsamfunn. Dette er derfor personer som deltakerne etter hjemkomst snakker mye med om det som skjedde ute.

En del sitater beskriver nærmere hva deltakerne oppgir at de formidler, samt kommentarer og synspunkter på det å formidle.

Forteller også at vi fikk oppleve landsbyen, og da sier vi "på både godt og vondt": Folk hjelper hverandre, det er samhold. Når noen får problemer, så er resten der og prøver å hjelpe. Det prosjektet vi deltok i handlet om helsehjelp og produksjon for å bekjempe underernæring.

Men det er også sånn at far stikker av. Han drikker og slår kona si og ungene sine. Barna har store sår på føttene. En ti åring jeg kjente var svært tynn og liten på grunn av underernæring. Hans 7-årige kusine var høyere enn ham og trinn og god.

Jeg har fortalt mest til Pappa og til familien min. Overfor venner er liksom referanserammen en annen: Jeg viser gjerne bilder og slik begynner det. Ellers er det lett å ta utgangspunkt i en litt komisk situasjon.

Ellers jobbet vi og bodde på tenåringshjemmet. Derfor forteller jeg mye om hvordan det var der. Jeg forteller gjerne om hvor mye skitt og støv det var der. Det kan jo lett høres ut som klage, men dette forteller jeg jo for å beskrive situasjonen. Jeg forteller egentlig ikke så mye om fattigdom selv om den jo var en viktig del av jentenes liv og våre nærmeste omgivelser.

For det fineste jeg opplevde og som jeg gjerne forteller om var den fine kontakten vi fikk med jentene. På tross av alt det vanskelige hadde vi det kjempeartig sammen med dem

Hvilket bilde av landet du var i får omgivelsene av det du formidler?

Jeg formidler hvor bra prosjektet jeg deltok i er. I landet generelt er det mer håpløshet. Det er deprimerende å være der. Vil ikke tilbake med det første.

Jeg tror de (tilhørerne) opplever landet som et utrolig flott land, men også skremt av det. Jeg snakker mest om det positive. De negative erfaringene tar jeg mest fram med andre som har reist. Vi var innelåst i tre måneder. Fikk ikke gå ut. Det prater vi ikke om.

Jeg vet ikke hvor mye nytte skolene ville ha av oss. Tror ikke Strømmestiftelsen helt vet hva vi kan brukes til. Men vi er en ressurs, vi kan Strømmestiftelsen. I utviklingsstudiet sprer jeg også Strømmestiftelsen. Jeg har sett prosjekt som virker midt oppe i diskusjoner om en skal drive bistand. Strømmestiftelsen har fått masse engasjerte mennesker gjennom oss. Venninnen min er nå ved ambassaden i det landet vi var.

En som var i Afrika sa på evalueringskurset at han var misfornøyd, desillusjonert. Men en måned senere var oppholdet kjempeviktig for ham. Alle på mitt kull er nå svært fornøyd.

Planer videre, konsekvenser

Et klart flertall av respondentene fra de to første kullene vi intervjuet har planer om å arbeide internasjonalt med nord-sør spørsmål – fattigdomsbekjempelse. For mange av disse har Act Now vært en medvirkende årsak til disse planene.

Når vi møter andre Act Now-ere er et typiske at vi spør hverandre – Når skal du tilbake igjen? Og i hvilken sammenheng?

I det siste kullet som vi intervjuet kort tid etter hjemkomst var det ca halvparten som hadde slike planer. Ettersom dette var så kort tid etter hjemkomst er det vanskeligere å si om dette er en varig innstilling sett i forhold til de som avsluttet ett eller to år tidligere. Det er derfor ikke mulig å konkludere med at en her ser en nedgang fra de to foregående kullene.

I de to første kullene er det også nærmere halvparten av de vi intervjuet som har valgt utviklingsrelaterte studier. De som har gjort det rapporterer at de i svært stor grad får nyttiggjort seg og formidlet erfaringer fra Act Now til medstudenter. Dette blir også bekreftet av medstudenter som har besvart våre spørsmål. Det synes å være ganske entydig at det de formidler er at det de har sett og vært med på i Strømmestiftelsens regi, er prosjekter som i stor grad fungerer og virkelig bidrar til fattigdomsbekjempelse.

Hvorfor vil du dra tilbake?

Ja si det. Jeg følte jeg var til nytte på en helt annen måte enn her. Samtidig som jeg ble gitt mye.

Jeg fikk et helt annet perspektiv på livet, på hva som er viktig.

Men kommer fort inn i gamle vaner. En er for bortskjemt og egoistisk. En tenker en skal tenke mer på andre. Men en blir idealistisk mens en er der nede, men glemmer det delvis når en er tilbake.

Men det har preget meg. I forhold til studiet jeg går på nå. Det er det som gjør at jeg studerer Afrika.

Et mål for et slikt formidlingsprosjekt måtte jo være å få frem min glede over det å hjelpe og at Act Now gir en mulighet til dette. Et mål er jo også at andre skal få utvidet sitt perspektiv slik jeg opplever at jeg har fått.

Drøfting

En mor til en av deltakerne oppsummerer slik:

Men selv om det synes som om de utsendte manglet klare arbeidsoppgaver og praktisk oppfølging, har de helt sikkert fått erkjennelse, erfaringer og innsikt som de tar med seg videre i livet. Engasjementet er i alle fall til stede.

Denne oppsummeringen formulerer etter vår mening, om enn på en spissformulert måte, de viktigste resultater fra denne undersøkelsen. Noe mer nyansert kan en oppsummere resultatene i noen punkter:

- Når det gjelder mangel på arbeidsoppgaver må dette nyanseres en del. Særlig de som arbeidet med barn, gatebarn, mødre hjem, barnehjem eller lignende hadde ofte i langt større grad arbeidsoppgaver og en klar arbeidsplass å forholde seg til enn ”de andre”.
- Det kommer fram at deltakerne opplever at partnerorganisasjonene ikke forstår hvorfor de er der og dette forstår deltakerne som noe av årsaken til at de ikke får oppgaver og oppfølging. Den situasjonen som oppstår fører som vi har sett til ganske mye frustrasjon hos deltakerne. Hvordan dette oppleves for partnerne har ikke vært en del av denne undersøkelsen, men ut fra deltakernes observasjoner er det grunn til å stille spørsmål om den ikke oppleves frustrerende også for de.
- I denne situasjonen tar deltakerne i stor grad egne initiativ for å få en meningsfull bruk av oppholdet. Det kan være at en da blir flyttet til andre filialer eller samarbeidspartnere eller det kan være at en finner interessante oppgaver på det stedet de bor. Deltakerne opplever selv at de i stor grad lykkes med dette.
- I tillegg til denne prosessen bidrar boforhold, møte med et nabolag, med en vertskapsfamilie og lignende til at oppholdet i ettertid blir sett på som svært positivt og et opphold en ikke ville vært foruten. Dette året gjør noe med de.
- Det som formidles til det norske samfunnet er at bistand, hvis den gjøres på den rette måten, virkelig bidrar til utvikling og de framtrer som ambassadører for det arbeid som Strømmestiftelsen støtter og dermed også for Strømmestiftelsen. De kommer tilbake med et stort engasjement for utvikling og vil gjerne arbeide videre med det.

I det følgende vil resultatene bli drøftet ut fra *to perspektiver*: Det første går på hvordan en kan forstå den frustrasjonen mange opplever, særlig i starten av oppholdet og det andre går på hvordan en kan forstå Act Now programmet i sin helhet, særlig relatert til målsettingene Strømmestiftelsen har for programmet.

Deltakerne i programmet blir i stor grad overlatt til lokal partner når de kommer ut. De blir helt avhengige av denne partneren og det lokalsamfunnet de da tilhører. Slik sett ligner denne situasjonen på den situasjonen som andre har som flytter til et annet land for å arbeide i en periode. I så fall kan det være rimelig å betrakte de frustrasjoner som oppstår som følelsesmessige reaksjoner på det å tilpasse seg en ny kultur, eller kultursjokk om en vil. En sterk følelsesmessig reaksjon kan da være et tegn på at avhengigheten til den lokale kulturen er sterk og at en må gjennom en viktig prosess for å forstå og tilpasse seg kulturen. Slik kan en forstå denne frustrasjonen som en viktig del av en nødvendig og ønskelig prosess.

Deltakernes forståelse av årsakene til frustrasjonen er for dårlig kommunikasjon mellom Strømmestiftelsen og lokal partner. Vi har for liten kunnskap om denne kommunikasjonen til å gi noen evaluering av denne. Men ut fra deltakernes tilbakemeldinger og selve programmets struktur er det klart at denne kommunikasjonen er helt kritisk for programmet. Denne kommunikasjonen vil derfor hele tiden være viktig at en evaluerer og forbedrer. Vi vil imidlertid være forsiktige med å gi råd om å ”strømlinjeforme” oppgaver og oppfølging ute. En kan også anlegge det perspektiv at det deltakerne i Act Now gis anledning til å oppleve på kroppen og lære av på en unik måte, er det samme som andre opplever når de skal samarbeide med andre som har en kulturell bakgrunn ulik deres egen.

Dette resonnementet leder oss over til en drøfting av filosofien og tankegangen som ligger bak Act Now-programmet. Tre stikkord er sentrale i denne tankegangen. *Tilføre - Tilføres – Tilbakeføre* står som overskrift over omtalen av Act Now på Strømmestiftelsens hjemmesider. Målsettingen beskrives nærmere slik:

Sammen med Strømmestiftelsens øvrige utviklings- og informasjonsarbeid ønsker vi med Act Now å gi mening og innhold i vår visjon om å utrydde fattigdom.

Vi ønsker gjennom Act Now å skape større forståelse for og kunnskap om fattigdom, dens årsaker og hvordan den kan bekjempes

Investere et år som vil inspirere deg for livet ?

Du forandres og forandrer gjennom et år i Act Now ! DU vil lære mer om, og delta aktivt i utviklingsarbeid. Du vil kjenne en annen kultur på kroppen ved å komme på innsiden av menneskers virkelighet ! Vil DU la nye erfaringer prege deg og bli en endringsagent i dine omgivelser.... ?

Om vi går tilbake til stikkordene i innledningen Tilføre-Tilføres-Tilbakeføre synes det klart ut fra resultatene fra vår undersøkelse at ”Tilføres-delen” er godt ivaretatt. Men selv om den er godt ivaretatt ser det ut til å være potensial for mer. Mange kunne brukt seg selv mer under oppholdet. Gjennom å være mer aktive og ha klarere oppgaver kunne en også blitt tilført mer.

Klarere oppgaver fører oss over på *tilføre*. Her er det et stort sprik i vårt materiale. Noen, særlig de som har arbeidet med barn på for eksempel barnehjem, føler at de har fått *gi* noe, mens andre som mer har vært observatører ikke har denne opplevelsen.

Men som vi har sett betyr ikke dette at de ikke har vært fornøyde med oppholdet. Men i forhold til målsettingen om å *tilføre* synes det som programmet ikke helt har funnet sin form.

For oss så virker det som selve begrepet Act Now henspeler på at ungdom skal gjøre en innsats, ”delta aktivt i utviklingsarbeid” og gjennom dette bidra direkte til fattigdomsbekjempelse. Den setningen som klarest skulle beskrive formålet med Act Now, ”Sammen med Strømmestiftelsens øvrige utviklings- og informasjonsarbeid ønsker vi med Act Now å gi mening og innhold i vår visjon om å utrydde fattigdom” (se over) synes vi virker uklar. Og vi spør oss om denne uklarheten reflekterer en uklarhet når det gjelder deltakernes bidrag, act now.

I de videre beskrivelsene av Act Now og målsettingene med Act Now synes det egne bidraget å være nedtonet. Vi er klar over fra intervjuene at det blir presisert i forberedelsen at det å bidra ikke er det viktigste og at flere vil oppleve at de kanskje ikke kommer til å bidra i det hele tatt. Dette synes å være svært viktig for ikke å skape feil forventninger, men det rokker etter vår mening ikke ved at en her har et problem knyttet til ”tilføre” når det gjelder programmets karakter og filosofi.

Når det gjelder ”tilbakeføre” tyder våre undersøkelser på at det skjer en ikke ubetydelig tilbakeføring. Dette skjer gjennom både uformelle og formelle kanaler og også gjennom at dette året påvirker eller styrker mange i å fortsette å studere og arbeide innenfor denne sektoren. Slik sett vil de også på lang sikt bidra til arbeid som er relatert til bekjempelse av fattigdom.

Som vi har sett var det våren 2004 tilrettelagt et systematisk formidlingsprogram for deltakerne. Etter det vi forstår fra våre (få) respondenter har dette vært vellykket.

Tiltaksdrøfting

Undersøkelsen er i denne rapporten forsøkt formidlet så detaljert at den også kan gi opphav til interne drøftinger av tiltak. Fra vårt ståsted og på et mer overordnet plan er det kun ett område vi føler det er naturlig å drøfte spesifikt når det gjelder tiltak. Det går på i hvor stor grad deltakerne kan eller bør få klarere oppgaver og bedre oppfølging under utenlandsoppholdet. Som vi har kommentert ovenfor, kan en forstå den frustrasjon mange opplever tidlig i oppholdet som en naturlig prosess i møte med en annen virkelighet. Slik sett er det nærliggende å mene at den ikke bør søkes redusert gjennom mer detaljert tilrettelegging av utenlandsoppholdet fra starten av. Vi mener allikevel en bør vurdere å undersøke mulighetene for bedre tilrettelegging og klarere oppgaver og roller for deltakerne. Vi på vår side tror at de utfordringer en må forholde seg til under utenlandsoppholdet vil forbli omtrent like store som nå. Derfor vil heller ikke den læring som finner sted, bli mindre enn det som er tilfelle i dag. Et naturlig startpunkt her vil selvsagt være en nærmere dialog med de partnerorganisasjonene som er involvert i programmet.

Evaluation of the Strømme Foundation's exchange program "Act Now"- a summary

Introduction

Act Now is a one year program consisting of a six weeks preparation phase, seven months stationing abroad and a four weeks debriefing course on the return to Norway. For the group participating in 2003-2004, there was a phase of structured information work after the debriefing course.

The goals for the Act Now-program are described by the three Norwegian words; Tilføre, tilføres, tilbakeføre. This means that during the year as Act Now delegates, the participants should contribute (tilføre) knowledge and execute the work-tasks they are given. Through the activities the participants are set to do and the situations they get in during their stay abroad, they should receive (tilføres) knowledge and insights that are new and that will influence them as persons. In addition, the new knowledge and insights should be returned (tilbakeføres) to Norway to be shared with people so they can better understand other cultures, poverty and how development assistance is carried out and what results it gives.

The main goal for the evaluation has been to “ give an evaluation of the results (intended and unintended) in relation to the program's overall goals”. The most pertinent goal, however, was to map previous Act Now participant's experiences and what influence the program has had on the participants after the program ended. The sample for the evaluation has consisted of the Act Now- participants from the three previous years; 2002, 2003, 2004. The evaluation has been conducted by executing semi-structured interviews, surveys to relatives and friends of the participants, study of documents and information on the Strømme Foundation's homepage. In addition, we have been provided with information from regular contact with the Strømme Foundation and participation on a weekend-seminar with former participants in Act Now.

Act Now - step by step

The **preparation course** in the beginning of the Act Now-program gets a range of different feedback. In general, most participants are pleased with the course. The negative comments on the course are mainly concerned with the lack of information about the organisation that the participants will be working for abroad and what work they will perform for the organisation.

Regarding the **debriefing course** at the end of the Act Now-program, the feedback varies greatly. The participants of 2002 are pleased with the course, whereas the participants of 2003 are less pleased. Their main objection is that there was not enough time to talk about and reflect upon the experiences they had made and what they had learned during their stay abroad.

The participants experience the **period abroad** quite differently. First of all, the reception they get varies a lot. For some there is a program from the start, others are left to themselves without much information and any directions as to what they should do. Secondly, the tasks that the participants are given also vary a lot. We can identify **two main types of work** the participants get into. Some of the participants worked in institutions, mainly with children or with single mothers. For the participants who had this kind of work, their tasks were quite clearly defined and they felt that they contributed and learned a lot during their stay. The other group of participants was supposed to work with Strømme Foundation's local partners observing and participating in their development work. For this group, the work is in general not very well defined. Some get involved with the activities quite easily, while others feel that they are not given any particular work responsibilities. This was frustrating for a large part of this group and the participants managed the situation differently. A large part of the group discussed this frustration with the local partner. In many cases they felt that the partner did not know exactly why they were there. Some of the participants were moved to another area, which in some cases helped and in other cases did not make things any better. Others searched for work with other organisations where some got work as teachers, did a survey or did a book-project. Some also accepted that they were not given many tasks to do and instead focused on getting to know people in the neighbourhood, traveled etc.

Most of the participants lived together two and two of the same sex. In general the participants were pleased with this arrangement. Some participants highlighted however, that when they lived alone or worked alone, they got better contact with the people around them and were more included in the community.

To be in minority as white, was a new experience for many of the participants. Many say that they got a special status because they were white and that many contacted them because of their skin-colour. Some participants experienced that people tried to befriend them because they automatically were looked upon as rich when they were white. Many experienced this sort of attention as strenuous.

To face poverty was a new experience for many of the participants. They report that they have lived with poverty and that on their return to Norway they understand poverty in a different way. The experience with poverty also makes many of the participants view the Norwegian society and abundance in a new way. For many it is harder to accept such a difference and they got more engaged in work for poverty reduction.

There are few gender-discrepancies in the material. The only thing that some of the girls experienced and not the boys, is a stricter follow-up of them concerning when can go out and where they can go. They feel that they had less freedom than in Norway.

For many there was a challenge to **return home**. Many thought it was strange to see the abundance and the materialism and got the feeling that it was meaningless. For some it was strange to all of a sudden be one of many and not stick out anymore.

On the question of **what they learned** while they were abroad, there are certain topics that needs to be highlighted. For many, poverty was something they learned much about. They got to feel what poverty is and they saw what it does to people. They also learned to see the complexities in poverty and poverty reduction. There were many who felt that the work that Strømme Foundation performs helps the poverty reduction. Some participants felt that they had learned much about development assistance. They saw the importance of supporting development assistance financially, but had also received a greater understanding of the importance of conducting good and well-planned assistance and that the funding of development assistance should focus on quality. Many also mention the problem with corruption as a great obstacle to development.

All the participants express that they personally have benefited from the period abroad. They have learned to get accustomed to a new culture, some have learned a new language and many mentioned that they have learned to master new and unfamiliar situations.

On their return to Norway, the Act Now-participants are supposed to **mediate** their new insights and knowledge with others. We can divide this into formal and informal mediation.

For the formal mediation, the participants are supposed to share their experiences in schools, local papers, in church etc. For the first to two groups of participants (2002, 2003), there has been no formal mediation program from Strømme Foundation. Many participants have mentioned the lack of support on mediation from Strømme Foundation as something they have missed. They have felt that they have learned so much, yet Strømme Foundation has not used their potential to inform about development assistance and Strømme Foundation's work.

Informally the participants have been very good at mediating about their new knowledge and insights to family and friends. From the surveys we sent out to relatives and friends of the participants, we know that the participants have talked about a range of issues concerning their stay abroad. Family and friends respond that this information has given them a better understanding of poverty and development assistance. In addition, they see that the participants have changed because of their experiences both what concerns the attitudes, but also the choices they make for their future.

This corresponds very well with what the participants themselves mention as **consequences to their year as Act Now-participants**. Quite a few of the participants answer that they want to work with North-South issues and poverty reduction when they are asked about future work. For many, this is a direct consequence of their year as Act Now-participant. There are many who have chosen studies in development

assistance when they have returned home. They say that the experiences they made abroad are very beneficial to what they study. According to fellow students who answered our survey, the Act Now- participants seem to share a lot of their experiences and tell others that what they did contributed to poverty reduction and that development assistance is worthwhile.

Conclusions

Summing up our findings, the three concepts contribute (tilføre), receive (tilføres) and return (tilbakeføre), have been fulfilled in a higher and lower degree. The feeling of contributing varies greatly between the participants and seems to depend greatly on the work they were set to do while abroad. The participants working in institutions of different kinds are more pleased with their contribution than those working on development projects of various kinds. By having more defined work tasks and preparing the participants better, the potential of contribution by the participants could have been better maintained. Contributing is closely linked to receiving (tilføres). Most of the participants felt that they had learned a lot during their stay, but some felt that they would have learned more if their work tasks had been more specified and their days more structured. Concerning the concept return (tilbakeføre), this part of the program is overall very successful. As mentioned earlier, there is a greater potential regarding the formal mediation of new knowledge and insights. On the informal arena, however, the participants are sharing a lot of their experiences that again affects many of the people around them. It is clear that what the participants receive during their year as Act Now participants becomes both a very personal and a professional experience that change them as persons. It is impossible to tell what effect this has on a general level, but on a personal and defined level the Act Now program allocates important attitudes and values, which are important for the participant and the society around them.

Enclosed: Evaluation of Stromme Foundation Exchange program Act Now

Memo 28.04.04. Sigurd Haus and Øystein Lund Johannessen

Introduction

The main aim of the evaluation is according to the Terms of Reference “to give an assessment of the results (intended and unintended) in relation to the main objectives of the program”. In the following, we will briefly explain how we understand the aims and main structure of the program, and thereafter discuss the evaluation strategy. Finally, we will present our specific line of action and price estimate. According to discussions and documents, which have been available to us, only Norwegian students will be taken into consideration.

Structure and aims

The duration of the program is one year and consists basically of a 6 week introduction course, approximately 7 months abroad and 4 weeks summing up (or 2 months summing up including public relations)

Central intermediate aims are “to learn about development work, get to know another culture intimately and to experience the inner side of other peoples reality.”

The overall aim of the programme is to “influence people” so they may “contribute to positive processes of change” in their own environment.

In this way they may contribute to the realisation of the program’s overall aim ... “to create a better understanding for and knowledge about poverty, the causes and how to fight against it”, in the Norwegian society.

How to evaluate?

An important question concerning the main aim is whether the students after they have finished the program will affect their surroundings in a positive way. This will be one element in the evaluation. SIK will try to assess how the surrounding people perceive how they have changed and whether these changes have affected their surroundings.

But the most central aspect in the evaluation will be to assess what kind of experiences former students have from Act Now and how it has affected them after they finished the program.

Activities:

1. Assess how former students affect their surroundings
2. Assess how the students value the program

Part 2 will be prioritised. We will try to find a representative sample of present and former students. Individual interviews and group interviews will be conducted. How to organise and conduct the interviews will be agreed on later.

In part 1 a questionnaire will be sent to some friends and acquaintances of those students who are interviewed. We will also assess what kind of arenas for communication that are used. This method will give us an impression, but not a complete picture, about what the students communicate. But we believe this information will be interesting, related to Act Now's main aim.

Activities:

1. Preparation, TOR, projekt design
2. Develop and send questionnaires, Processing the answers
3. Individual interviews/group interviews with former students, Develop an interview-guide, Process the data.
4. Group interviews with present students (13.mai 2004), Process the data
5. Report

All together the evaluation was estimated to 5-6 weeks of work.

Vedlegg: Evaluering av Strømmestiftelsens utvekslingsprogram Act Now

Notat 28.04.04 Sigurd Haus og Øystein Lund Johannesen

Innledning

Evalueringens hovedformål er i følge oppdragsbeskrivelsen ”å gi en vurdering av resultater (intenderte og uintenderte) i forhold til programmets overordnede målsettinger”. I det følgende vil vi kort redegjøre for hvordan vi forstår disse målsettingene og hovedstrukturen i programmet og ut fra dette drøfte et evalueringssopplegg. Til sist vil vi presentere en konkret handlingsplan og en kostnadsoversikt. Ut fra de samtaler som er ført og de dokumenter og oppdragsbeskrivelser vi har fått tilgang til, forholder vi oss til norske studenter.

Struktur og målsettinger

Programmet går over ett skoleår og består i hovedtrekk av et 6-ukers forberedelseskurs, ca 7 måneders utenlandspraksis og 4 ukers avslutningskurs (evt 2 måneders avslutningskurs m/informasjonsarbeid).

Sentrale delmål i programmet er ”å lære om utviklingsarbeid, kjenne en annen kultur på kroppen og komme på innsiden av menneskers virkelighet.”

Samlet sett er målsettingen med programmet å ”prege folk” slik at de kan ”bidra til positive endringsprosesser” i sine omgivelser.

På denne måten kan de være med å realisere det som er programmets overordna målsetting: ...” å skape større forståelse for og kunnskap om fattigdom, dens årsaker og hvordan den kan bekjempes” i det norske samfunnet.

Evalueringssopplegg

Et viktig spørsmål i forhold til *overordna målsetting* blir da hvorvidt studentene etter endt program kan sies å påvirke sine omgivelser i den retning man ønsker. Dette vil være ett element i evalueringen. SIK vil her søke å kartlegge hvordan omgivelsene oppfatter endringer hos personen og hvorvidt disse endringene påvirker omgivelsene.

Det mest sentrale element i evalueringen vil være å kartlegge tidligere studenters erfaringer fra Act Now og hvilken betydning programmet har hatt for dem i tiden etter.

Våre aktiviteter vil derfor være følgende:

1. Kartlegge hvordan studenter som har gjennomført programmet påvirker sine omgivelser.
2. Kartlegge studentenes utbytte og oppfatning av programmet.

Når det gjelder prioriteringer av aktiviteter vil særlig punkt 2 være sentralt. Her vil vi søke å få et representativt utvalg av nåværende og tidligere studenter. Her vil individuelle intervjuer eller gruppeintervjuer være den aktuelle metode. Organisering og gjennomføring av intervjuene og eventuell deltakelse i aktuelle fora av tidligere deltakere avklares senere.

Angående punkt 1 vil det bli brukt et spørreskjema som sendes til venner eller kjente av noen av studentene som blir intervjuet. Videre vil mer formelle formidlingsarenaer som faktisk blir brukt, bli kartlagt. En vil ut fra denne metoden få en del inntrykk av hva som formidles, men den vil ikke gi et fullstendig bilde av formidlingsprosessen. Vi mener likevel dette vil gi interessant informasjon, sett i forhold til Act Nows overordna målsetting.

Aktiviteter:

- Forberedelser
TOR, prosjektdesign m.m.
- Punkt 1
Utarbeiding av spørreskjema, utsendelse av spørreskjemaer, Bearbeiding av svarene
- Punkt 2
 - a)Individuelle intervju/gruppeintervju med tidligere studenter, Utarbeiding av intervjueskjema. Bearbeiding av data.
 - b)Gruppeintervju med nåværende studenter (13.mai 2004) Bearbeiding av intervjuene.
- Utarbeiding av rapport

Samlet har omfanget av evalueringsarbeidet vært 5-6 ukers arbeid.

Vedlegg: Intervjuguide Tidligere Act-Now-deltagere

Bakgrunn

1. Alder
2. Sivilstand
3. (Barn, antall/alder)
4. Utdanning og eventuell praksis/yrkeserfaring etter Videregående og frem til Act Now-året
5. Hva gjør du nå?

Nåtidssituasjonen

1. Når *snakket du sist* om Bolivia/Peru/Uganda/Sri Lanka? Kan du beskrive situasjonen litt i detalj?

Aktuelle oppfølgingsspørsmål/utdypninger:

- Var det en planlagt formidlingssituasjon eller skjedde det spontant?
 - Hvis planlagt, beskriv prosjektet og den konkrete situasjonen
 - Hvis spontant: Hvordan kom temaet opp? Var det noen som spurte deg spesifikt om noe angående B/P/U/.... eller kom du selv inn på Act-Now-erfaringen?
 - Hvem var det som spurte?
 - Hva fortalte du? Hvordan var responsen? Ble det en lengre samtale? etc....
2. Hvordan *pleier* det å være - hva pleier det å dreie seg om når du forteller noe fra eller samtaler om Act-Now-erfaringen
 - Hvem er det vanligvis som spør om oppholdet?
 - Hvem forteller du som oftest om oppholdet til/samtaler med om oppholdet ute?
 - Hvordan går gjerne samtalen? / Hva bruker du å fortelle om de månedene du/dere var utenlands? (Hva svarer du hvis en studiekamerat/venn/bekjent/nabo spør deg: Hvordan var det å være i.....?)

3. Har du truffet igjen noen av dem du reiste ut sammen med eller som du ble kjent med på Hald? Hva angående Act-Now-året snakker dere om da? / Hvordan forløper typisk en slik samtale? Er det noen spesielle fortellinger eller tema som går igjen da?
4. Er det én eller noen historier som du husker du har fortalt på jobben/skolen/studiestedet?og til familie/venner?
5. Hvordan er responsen på den/(disse) historien(e)?

Utenlandsoppholdet og situasjonen etter hjemkomsten

1. Hva opplevde du under utenlandsoppholdet?
2. Hva lærte du dette året med Act Now?
3. Hva var det viktigste du lærte?
4. Hva har du lært fattigdom og årsaker til fattigdom?
5. Har noe av det du lærte kommet konkret til nytte i noen sammenheng?
6. Har du endret noen oppfatninger som du hadde før? I tilfelle hvordan?
7. Hva hadde du med deg hjem som var /er nyttig for deg i den situasjonen du befant deg i/befinner deg i nå etter hjemkomsten?
8. Opplevde du noe problematisk eller vanskelig da du kom tilbake til Norge og som du knytter spesielt til utenlandsoppholdet?
9. Er det noe spesielt ved det å komme hjem til Norge etter et Act-Now-år som flere av de du reiste ut med snakker om som en *felles utfordring*, et *felles problem*, en spesiell *styrke* eller en spesielt nyttig *erfaring*.

Formidlingsprosjektet

1. Kan du fortelle om formidlingsprosjektet ditt?

Aktuelle oppfølgingsspørsmål/utdypninger:

- a. Hvordan var det formulert/utformet?
- b. Hvordan har det gått med gjennomføringen? Hva har du konkret gjort i forhold til prosjektet siden du var ferdig på Hald?

2. Har du gjort noen form for evaluering selv (spontan / planlagt og systematisk) mot målgruppen for formidlingsprosjektet?
3. Har du ellers fått tilbakemeldinger fra representanter for målgruppen?
4. Finnes det noen skriftlig rapport fra prosjektet?
5. I hvilke grad føler du selv at du så langt har realisert målsettingen med prosjektet?
6. Har du fått tilbakemeldinger fra samarbeidende instanser eller fra andre om hva de syns om prosjektet og hvordan måloppnåelsen har vært?
7. Har du tenkt på noen videreføring/oppfølging av prosjektet?

Aktuelle oppfølgingsspørsmål/utdypninger:

- a. Hva kunne du ønske å formidle fra det du har opplevd og lært gjennom Act Now?
- b. Har du noen konkrete planer?
- c.

Følger på det nåværende tidspunkt?

1. Hva tror du studiekamerater/kolleger /familie/nære venner/bekjente tenker om de erfaringer du har fra Act Now året?
2. Får du kommentarer fra studiekamerater/kolleger /familie/nære venner/bekjente som henviser til ditt utenlandsopphold og de erfaringer du har gjort deg? Skjer dette ofte? Gi evt eksempler.
3. Hvordan har utenlandsoppholdet eventuelt påvirket livet forøvrig / aktiviteter i fritiden / det du er opptatt av?
4. Har du kunnet bruke ting du lærte i løpet av Act-Now-Året i det du har holdt på med etterpå av studier, arbeid, frivillig organisasjonsarbeid eller annet?
5. Hvilken innvirkning har Act-Now-året eventuelt hatt på ditt forhold til familie og venner?

Følger for din fremtid – og for Act Now som opplæringsprogram?

1. Hvilke planer har du fremover?
2. Konkrete planer for videre studier/yrkeskvalifisering?
6. Hvis du tenker tilbake: Har Act-Now-året fått noen betydning for deg når det gjelder studievalg, yrkesvalg / yrkeskvalifisering eller mer generelt dine fremtidsplaner? På hvilken måte?

Senter for Interkulturell Kommunikasjon
2005

ISBN: 82-7721-094-9

ISSN: 1500-1474

Misjonshøgskolens forlag
Misjonsveien 34, 4024 Stavanger, Tlf.: 51516247
Fax: 51516253, E-mail: forl@mhs.no